

પ્રીટીંગ સંસ્થાના વિજય થશે,

રજીસ્ટર

પુતક નામે

અક્કલનું પડીકું.

ઉર્ફ

[નંબર ૧]

શીખામાણની સોટી.

રચી છપાવી પ્રસીદ્ધ કર્તા

કોમીક પોયેટ ઉર્ફે રાવ કવી

અંબાલાલ પ્રલાદજી—નીવાસી નડીઆદ.

હાલ મુકામ કુલોલ જીલ્લે પંચમહાલ.

સંસ્કૃત ગ્રંથોના પ્રમુખ ૨૦૦૦ આગ્રહિ ૩ સને ૧૯૧૮

ટોહરા

સમજે તો છે સર્જના, અક્કલ આ અણુમેલ,

ના સમજે તો જાણજે. ઠોકરું ડાલી દોલ;

આલી આનો એક છે, પ્રાર્થસ આફ ધીસ પ્રત.

પાંચીન વીજ્ય થશે, આ રાવ કવીનું કૃત.

કીમ્મત નથીનગ

મોંઘવારીના માત્ર ૧ આનો

નડીઆદ—ધી 'શારદા વિજય' પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં
શા. હરજીવનદાસ અમરસીએ છાપી-ઠે. સાંઘ પીપળી.

હતા ભુતકાળમા હું ને ભવિષ્યે છું તદા કાયમ
સનાતન શુદ્ધ અવનીમા પ્રકાસુ સુર્ય સમ હરદમ
તપુ છું અગ્નીમાં હું ને, વિહરતો વ્યોમ પાતાળે
અબ્રહ્મનો વિજળી પેરે, અનંત શક્તિને આધારે
બધે છું હું બધામાં છું વહુ છું વાયુના જોરે
ધરતીને જન્મ બાળકનો રમુ છું માતને ખોળે
ધરીને સ્વાગ રૂપાળા નીરાળા ખેલ હું ખેલુ
તરવર પહાડમાં હું ને નદીમાં નીર થઈ રેલુ
અમર હું એકલો વેદાન્તના શીધાન્ત આધારે
સમરપુ મારી પાથી હું પડીને અણુમાં મારે,

કવિ—આઈ. એમ. પોતે કોમીક પોયેટ હર્ષે રાવ કવી

દર્શન સર્વ હક્ક સ્વાધીન. જી

સર્વ હક્ક સ્વાધીન પણ, પર આધીન આ પ્રાણ,
એ પર આધીન સ્વાધીન કરે, તો જીવંત પરમાણુ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌષીરાસિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૭૭૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૬૩૮૩ ૫૪૩૬.

વિષય ૬-૪

ખાંઈ તું તે આ દેવી કે અમારી મહાદેવી ?

પીનારનો પોકાર-કવાલી ગરમ લાય જેવી.

(રાગ ઉનાળાની લુ જેવો.)

અરે ચંડાણી આ આ, હવે તું હિન્દમાંથી જા;
અમારી સાવકી માતા, હવે તું હિન્દમાંથી જા.
કયું તે ખુનતું પાણી, કરી નીરમાલ્ય આ કાયા,
ફસાયા કેક ફંદમાં, દીવાનાને વળી ડાહ્યા;
અઢારે વરણને વળગી, વટાળ્યો દેશ ને દુનીયાં,
શુભો તારા છે ગોઝારા, હવે તું હિન્દમાંથી જા.-અરે
ચઢાવ્યા લોક ચગડોળે ચખાડ્યો સ્વાદ તેં ભારી,
પીતામાં તો ચડી વળગી. ખરે શુભ હીભુ ગોઝારી;
સડાવો કાળજાં દીધાં, અરે સઉ કે પીનારાનાં,
દયા દેવી કરી દુર થા, હવે તું હિન્દમાંથી જા.-અરે

નીચ ઉંચ નાના ને મોટા, રીચ કે રંક સરવેને,
 ચતુરાઈથી પડી ચોટી, બનાવ્યું વીચ વ્યસની તેં;
 ઉરાડી મુસ્તી તેં સઉની, કસી જળમી છઠ્ઠરમાં ઘા,
 પીઠાં તારાં થયાં જ્યાંત્યાં, હવે તું હીન્દમાંથી જા-અરેં
 હળાહળ ઝેર છે તુજમાં, શુભો તારા ઘણા રાશી,
 ખુવારી ખુબ કીધી તેં, અયા તુંજથી હવે ત્રાશી;
 રહ્યું ના ખુન કાયામાં, હવે તો હાડ માંસને ખા,
 પોકારી કહે છે પીનારા, હવે તું હીન્દમાંથી જા-અરેં
 વડીલ વૃધો અમારા તો, ન તારો નાસ પણ લેતા,
 અમે હીણ ભાગીઆ તુજ વીણ, નથી ક્ષણવાર તો રહેતા;
 પીધી તેથી પડ્યા મરવા, હજી સંતાપે શું કરવા,
 નથી તારી જરી પરવા, હવે તું હીન્દમાંથી જા-અરેં
 પ્રથમ તો ઉકળી પડે, પછીથી અમને ઉકાળ્યા,
 જઠર અગ્ની કરી ઝાંખી, સુંકામળ કાળજાં ખાળ્યાં;
 ઉઠાડી છેક તેં શ્રદ્ધા, કર્યા નીરમાલ્ય નામરદા,
 ઘટાડ્યો તેજ આવરદા, હવે તું હીન્દમાંથી જા-અરેં
 તુજથી કંટાળી હારીને, કહે કવ્વી રાવ કર જોડી;
 કૃપા કરીને હે મહાકાળી, હમેને દે હવે છોડી;
 અમો સાથે કરી નીકા, કર્યા અહેરા અરે પ્રીકા,
 ટીશીન લઇને લખી ટીકા, હવે તું હીન્દમાંથી જા-અરેં

હે મહા દેવી, તમારૂં સેવન કરવાથી ઘણા લોકોએ
વૈકુંઠે વાસ કર્યો છે. અને ત્યાં દેવતાઓની મીટીંગોમાં
તેમણે તમારી ઘણીજ પ્રસંસા કરી છે તેથી વૈકુંઠવાથી
દેવતાઓ પણ તમારાં દરશન માટે આતુર થઈ રહ્યા છે.

માટે હું મહાકાળી મહાદેવી અને મહા સડસડતી
હવે અમોને પડ્યા મુકીને દેવતાઓને વરવાને સત્વર સ્વર્ગે
પધારો અને ત્યાં તેવીસ કરોડ દેવતાઓમાં તમારી
નામના વધારો.

(આ સાંભળી ચાંચ પીનારને આપેલાં શુભાખ—અપુર્ણ)

મારા મુરખી ભાઈઓ અને બહેનો હવેથી ચાને
બદલે દુધ પીજો. આટલી મારી ખાસ લલામણુ છે.

હી.—અટલ અનુભવી.

ગજલ સ્વદેશી સીગારેટની

(રાગ ધુમાડાના ગોરા જેવો.)

(ચાલ-કયા ખીજ આઈ ચમનમેં શજર શુલ જતા રહ્યા.)

ઓ બે રહમ ફલટા ખીડી પુરેપુરી પીડી ગઈ,
છુટી ગઈ તેથી હવે, મુજને ઘણી શાન્તી થઈ;

કમ જાત તું તો ગઈ જણી, વળી સંગમાં જાણ્યો મને,
 કોમળ હૃદય કાળું કર્યું, ધીક્કાર છે બીડી તને.
 મોઝી મધુરી જાણીને; મેં મુરખે મુખમાં ધરી,
 મારી ગણીને માની તો આખર દશા આ શી કરો !
 તુજ માટ મેં માહું મનાવ્યું, શુરૂ અને માળાપને,
 તોપણ દગો અંતે કર્યો ધીક્કાર છે બીડી તને
 તેં ખુનની કીધી ખુવારી, કાળજી કાણું કર્યું,
 નીરબળ કરી સડે નાડીઓને, દેહનું દૈવત હર્યું;
 બસ કસમ ખાઈ કહું છું હવે, કોઈ દીવસ નહીં રાખું કને,
 હું બિદાનને વાયસ કર્યો, ધીક્કાર છે બીડી તને.
 પીતાં શું તો પીધી તને. હાવે ઘણો પરતાડેં છું;
 સ્વપ્નેય સ્પર્શજ તાહરો, નવ ધાય એવું આહું છું;
 જે જે પીએ તે તે જનો તો, બાવરા તુજ વીણુ બને.
 ઓ પાપીણી ગોઝારીણી, ધીક્કાર છે બીડી તને.
 તુજ વીણુ બનીને બાવરો, કેલી બજારે દોડતો,
 તે આજ તુજ દરશન અતાં, પાતાળમાં પેસી જતો;
 ઓ કાળમુખી કર્કશા ! વગળી પડી તું ! વીશ્વને
 તેં કૃત્ય બહુ કાળાં કર્યાં ધીક્કાર છે બીડી તને.
 શા દોષ તારા વર્ણવું, તું નર્કથી પણ નસ્ટ છે.
 તુજને પીનારા તે જનો સૌ બ્રહ્મથી પણ બ્રહ્મ છે;

તેં જખમ છધરમાં કરી મટ આણી મેળવ્યું મોતને,
 અંતે નાંખાવ્યો નર્કમાં, ધીકકાર છે બીડી તને.
 કવ્વી રાવની વાંચી કવીતા, સમજી જન સમજી ગયા.
 બાયકોટ બીડીનો કરાને, શાણાઓ સુખીઆ થના;
 મેં તો તણ દીધો તને, નેમ તુય પાણુ તજજં મને,
 કેટાન કેટો વાર છે ધીકકાર આ બીડી તને.

(રાવ કવ્વી.)

(આ સાંભળી બીડીએ પીનારને આપેલો જુવાળ)

રાગ-ઉપરના ને ગજલ નીચની.

આ સાંભળી બીડી કહે, ઓ જો કદર આ શું લવો,
 દલુ બન્યા હાથે કરો, હાવે શું હાંપણુ ફાળવો;
 ગમ નાંતી કેમ ગમાર શુ, જખ મારવું પીધો મને,
 હું બીડી બીચારી શું કરૂં, ધીકકાર છે પીનારને
 વીદાન થઈ વાયલ બન્યા, બુદ્ધિ તમારી ગઈ બળી,
 અકલ તણા ઉઢધી હતા તો, કેમ ના સુજને કળી;
 પાગલ હવે પરતાવછો તો, ચડાવ છો શાને મને,
 હું બીડી બીચારી શું કરૂં, ધીકકાર છે પીનારને.
 પીનાર જઈ નર્કે પડ્યા હું તો વગ્ની રહી વીશ્વમાં,
 જગ અધ થઈ વગગ્યું મને, મારે નથી કોઈની તમા;
 જન કેકને ગાધી કરી, સમજાવું છું સંસારને.
 પણ મરતા સગી મુકતા નથી, ધીકકાર આ પીનારને

મુકો કેડો મારો હવેને, તમે પણ જાઓ મરી,
 હલદી વગોવઈ વીશ્વમાં. તમ નીચની સંગત કરી;
 હૈયા કુટા ને આંધળા ઈર્ષ, હજી શીઠ રાખો કને,
 મીથ્યા ક્રજેત કરો મને, ધીકકાર છે પીનારને.
 કવી રાવને પણ કોઈક દહાડો, કાનમાં કહેતી જઈ,
 કે બીરો લખજો સર્વનાં, પણ માફ કંઈ લખશો નહીં.
 ગુણ દોશ મારા વર્ણવ્યા, ધન્યવાદ છે લખનારને,
 ધીકકાર વાર હજાર છે, પીનારને પાનારને,

ઓધુમ પાનથી, ધીખી ગયેલા રહ્યવાળા અને ચાથી ચીમ-
 બાઈને ચટ્ટી ભયેલા વદનવાળા ગુણુઆહી સન્નજનો ભેતમે
 લાંબુ જીવન અને અરોગ્યતાને ઈચ્છતા હો તો બીડીબાઈ
 અને ચા માઈ એ જાને જોગણીઓના પંજામાંથી બચી
 જાવ જીવો વળી કહું છે કે -

(રાગ—કાયા કલેવર કારમું છે ગંદકીનો ગાડવો.)

જીવતે જીવે નીજ મોં ઉપર, શા માટે આગને મુકવી,
 તેથી શું તમને કાયદો, પુછે છે લખનારો કવી.
 માટે તજો સન્નજન તમે, પુચ્છ ટેવ આ બીડી તણી,
 પીશો તો થાશે જેન, કાંતો કાળજે પડશે કણી.
 સાચી શીખામણ આટલી, મીત્રો તમે માની જાણે,
 માફ જો નવ માનો તો જઈ, પીનાર જનને પુછજો.

ગરમીનો થાયે રોગને વળી, કાળજે ચાંસી પડે,
 તે છતાં પણ નથી છોડતો તો. હત્ત તને બીડી રહે.
 બીગાડ બહુ બીડી વિષે, બીડી કલેબુ બાળતી,
 છાતીથી ગળકા છુટતા, તાઘાત પણ હલકી થતી.
 ખઈરોગ પણ થાયે ખરોને, આંક વળી જખરો ચડે,
 પણ-મરતા લગી નથી મુકતો તો, હત્ત તને બીડી રહે.
 આજુ કહેતાં તો હવે, શરમાય છે આ જીભડી,
 આ કત્તમ પણ કંટાળો પામી, કાંન પર ગઈ છે ચડી.
 ખડીઓ ખશી ગયો બાબુઓ, સુકાઈ ગઈ સઘળી સહી
 લખનારે લક્ષ ન આપીયું, તેથી અધુરી આ રહી.
 (જો પુરી લેજત વાંચવી હોય તો ખુબીનો ખજનો મંગાવો.)

છરપા.

દીમરી ને ઝીઝી તણાં, ઝાડ તણાં જે પાન
 તે પાનાની બીડીઓ, પીધે થાય ઉધાન
 પીધે થાય ઉધાન, વ્યાધીમાં કરે વધારો
 કારણ કે તેમાંય પડે, પાપડીઓ ખારો
 એ ખાર પાયેલી બીડીઓ, પીધે પીડા પામશે;
 રાત્ર કેવી સાચું કહે, તમે જમપુરમાં વહેલા જશો.

વળી—સાઈ જો ન આવડતી હોય માગતાં લીખ,
તો બીડી પીતાં, સત્વર ચીખ.

બંધુએ—આટલું બાણતા છતાંય જો વ્યસનને વળગી રહો તો
આછેવટની એક શીખામણ જરૂર હુમેશને માટે ધ્યાનમાં રાખજો.

(રાગ—કાયા કલેવર કારમું છે, ગંદકીના ગાડવો.)

આ ફેશન એબલ ફ્રેન્ડ, ચીતા પણ ચીરટનીજ ખડકાવજો,
તેના ઉપર સીગારેટનાં, બંડલ તમે સીંચાવજો.
બીડીઓનાં બાંધી પોટલાં, છાતી ઉપર મુકાવજો,
બાકીની ખીરસામાં ભરી, જ્યાં જન્મે ત્યાં લેતા જજો.
આગળ કશું આવું નથી, તમને બહુ ત્યાં વીતશે,
નથી ગાંભ કે ઘરખાર તો, હોટલ વળી કયાંથી હશે.
ઘેર ફેર કેપે શોયર્સ ફીટલી. મસાણામાંજ મગાવજો.
ટી-શુગર વીગેરે તમામ સાથે, સ્વર્ગમાં લેતા જજો.

આટલી ભલામણ ચા અને બીડીના ખીરાહરોને કરી
પણ વીસ્કીના ઈસ્કીઓને તો એટલુંજ કહેવાનું કે— હે
ખેંચણીઆ ખીરાહરો તમે તો ફક્ત આટલુંજ કરજો કે—
વીસ્કીની સોલબાંધ સીસીઓ કરી પેક પાસે રાખજો,
જો હોય સ્થિતી રંક તો, મહુડા તમે મરવા જજો.
જો હો કદી રીચમેન તો, પીપો ભરી પોચાંડજો,
અપણું પીવાનું ને ચણા બાતે તમે લેતા જજો.

જનરલ જે ડ્રેન્કર હોય તે, પીઠામાં મૃત્યુ પામજો,
 અન્ય જન્મમાં દારૂ તણા, વેચનારના દીકરા થજો.
 કાંતો પીઠાની પાસમાં, કબરો તમે ખોદાવજો,
 એકાન્ત વીધે આ બધુ દીલ જાનીને કહેતા જજો.
 માય ડીયર સર રીકવેસ્ટ મારો, યાદ ઉરમાં રાખજો,
 ખીજ ઓલ થીંગ્સ અત્રે અરે ત્યાં, નહી મળે આવી મળો.
 મરતી વખત માખાપને કે મીત્રને કહેતા જજો,
 રાખી રીમેમ્બર આ બધુ. જાલે તમે લેતા જજો.
 લી. અટલ અનુભવી.

❀ કંપેનીયન્સની કોમીક વાતચીત. ❀

(ફ્રેન્ચ કટ વાળા ફ્રેન્સી ફફડનો ફજોતો.)

ફ્રેન્ડ—કેમ મીસ્ટર ફ્રેન્સી, આજે આપે કોનાં સુવાળાં
 ઉતરાવ્યાં છે, ઘરમાંથી ડાસો ડાશી ગયાં કે શું ?

ફ્રેન્સી—નારે મીસ્ટર, મારાં તો ફાધર ને મધર બન્ને
 હાલ હયાત છે.

ફ્રેન્ડ—ત્યારે તમે અડધી મુછો ઉતરાવી નાંખી છે શા
 માટે ? તમારા ચહેરા સામું જોઈને મને તો એમ
 લાગ્યું કે મીસ્ટર ફ્રેન્સીના ઘરમાંથી કોઈ અડધી
 સગાઈનું સચું શુજ્ઞી ગયું હશે.

ફ્રેન્સી—ના, ના, ચાર, આ તો આજકાલની ફેશન છે. લોકોની દેખાદેખ અમે પણ શીખ્યા. એ મીસ્ટર હું તો પહેલાં એક ઉલ્લુ જેવો માણસ હતો અને ગામડામાં પડી રહેતો. પણ એક દીવસ હું શહેરમાં આવ્યો ત્યારથી મારે તે ફેશનને હાટલમાં પીછાણ થયું. ત્યાંથી ફેશન મને તુરંતજ હેર કટીંગ સલુનમાં લઈ ગઈ અને ત્યાં મારે માથે અને મોંઢે ફેરી વળી.

ફ્રેન્ડ—બાઈ આ તો ઠીક નથી દેખાતું આ સીનેમેટો ગ્રાફમાં ચેપતીન આવે છે એની સીકલ સાથે આપની સીકલ મળી રહે છે.

ફ્રેન્સી—મીસ્ટર હું ફેસનના પગથીએ કેવી રીતે ચડ્યો તે જાણ સીત દઈને સાંભળો.

(ફ્રેન્સી માંત્ર ઉઠે હાફકાસ્ટ કપીના)

(રાગ-અમનામાં જેવો)

ભુત હતો હું ભુતકાળમાં વર્તમાનમાં આવ્યું જાન નાહિ અનધર થીન્ગસ અઈડાન્ડવૈન્ડગરસાહુચાય ચાઈટને પાન ભુલી ગયો બધી નેટીવ ભાષા હવે શીખ્યો છું હું એક્સપ્રેટ ગમાર હું એક ગામડીયો તે આજકાલ થયો અપટુડેટ હેરકટીંગ સલુનમાં જઈને, ફેશનએબલ કરતો ફેર્મસ ઝાડી પર ખુરજો નાંખાવી વળતી કટીંગ કરાવું કેસ.

મો. પર અડધી સુધી રખાવું ને માથડી બદલે પહેડું હેર
 સમ દાઢમ્સએગો હતો હું ઉલ્લુ, જસ્ટનાઉ આઇએમ અપટુડેટ
 કોટ પાટલુન ને કોલર પહેડું ને સાથે જાંધુ નેકટાઈ
 આઈઝ ઉપર પાટા પેગલના રાત ને દહાડો દેઉ લગાઈ
 નાઉ મી નો કેર ન્યાત જાતની પેરન્ટસ લલેને કુટે પેટ
 આઈ વોઝ વન ઉલ્લુ ગામડીઆ ગટનાઉ આઇએમ અપટુડેટ
 ધર્મ કર્મ ને ધંધો ધારી એમઘણુ મારે યુઝલેસ
 ટીશીન પાણી ટીન્યર ને ટીનો ટાઈમે ટાઈમ કરું છું ટેસ
 વળી નેટીવ બીડીઓ ગળી નકામી હવે પીક સીઝર સીગરેટ
 ગમાર હું એક ગામડીઓ તે હવે થયો છું અપટુડેટ
 કાપર સેઈઝ મી સ્ટુપીડ ફેલો મધર કહે છે મુવો રડયો
 યુઝલેસ અકરમી આવો પથ્થર તે શીઠ પેટ પડયો
 ઘરમાં ઘણીઆણી ધમકાવે તોળી બંદો રહે છે ટેટ
 આજ સુધી બન્યરમાં બપોરો થયો અત્યારે અપટુડેટ
 ફરીવળી છે સુજપર ફેશન પોશ્શનનું ચઢીયું પુર
 હાથે કરીને બન્યો છું ઉલ્લુ, નથી હવે આ મોંપર નુર
 વોટ મીન્સ છે વટાળ જગમાં આઈ ડોન્ટ નો આલડછેટ
 હીન્દુ મટી હાફકાસ્ટ થઈને, બન્યો અત્યારે અપટુડેટ
 આ—ફેસન એગલ ફેમ્સિના લીધે જોકરના જેવો દેખાઈ
 સ્વધર્મ પર પુજો સગાવાની માયસેક્સ હું માર્યો જાઉં
 જાહેર થયો હું હવે જગતમાં આજ સુધી ચાલ્યું પ્રાઈવેટ
 પુર્ણ ફસાવાથી ફેશનમાં બની ગયો છું અપટુડેટ.

ફ્રેન્ડ—આપનું કહેવું ખરૂં છે, પણ મરદનું નુર એક મુછજ છે. વળી જો આપને ન ગમતી હોય તો સપુત્રી કઢાવી નાંખો કાંતો આખી રહેવા દો જીવો. રાવ કવીએ જીનીના ખજાનાની બુકમાં લખ્યું છે કે:—

(દોહરો)

મુછ વડે મરદો તણું, સીન સરસ દેખાય,
મુખ પર મુછ ન હોય તો, વ્યંટળમાં લેખાય;
સાધારણ મુછ હોય તો, બડ મુઝીઆમાં ગણાય.
પણ અડધી મુછનો આદમી તેને શું કહેવાય?

ફ્રેન્ડ—કેમ શું કહેવાય ? શું તે એમ-ઓ-એન-કે-ઈ-વાય મંડી એટલે માંકડો કહેવાય.

ફ્રેન્ડ—જીવો; તમોએ તમારે હાથેજ તમારો કેવો તોલ બાંધ્યો ? અને આટલું કહે હજી સંતોષ ના પામ્યા હો તો જીનીનો ખજાનો ઉઠે ચાલુ જમાનાનો ચીતાર એ નામનું પુસ્તક મંગાવો. ને તમારા સુકોમળ હૃદયને રંગાવો; દ્યો સાહેબજી. (ચેસ શુક મેરનીંગ).

(રાવ કવી.)

**દાડડીઆને મરતી વખતે તેની
સીએ રૂબરૂ કરેલું રૂઠન.**

(કવાલી-ખરફ જેવી-રાગ આઈસકીમનો)

તમારા ગુણની ગજલો, હવે હું ગાઈ સંભળાવું;
ખરા જીગર અંતરના, મધુર રાગે રહી ગાઉ.
મરતાં સુધી એ મુખમાંથી, મધુ સુકાવા ના દીધા;
છેવટ જીવ જતાં સુધીમાં, પીવાયે તેટલો પીધો.
ગંગા જળનાજ બદલામાં, ભર્યું તમે દાડથી કાચું;
ગળ્યો નહી દેહ દાડમાં, રહી ગયું એટલું કાચું;
વધેલો વાઈન સોસામાં, કંઈ છે ખુબ ગલરાઈ;
પીનારા તો ગયા નકે, માનીતો થઈશ ક્યાં જાઈ.

[એ મારા અક્કલના ઇસ્કોતરા પતી તમારાં શાં શાં
વખાણુ કરે ?]

અરેરે—નાથ !

પડ્યાને પાથર્યા રહેતા, પીથુજ આપ પીઠામાં;
પીતા પેશાબ ત્યાં જઈને વળી પાત્રો અજીકામાં.
એ સીસાને કોડીયાં તમ વીણુ, હવે સુકઈ જશે સ્વામી;
ન લઈ ગયા છાતીએ બાંધી, ફરીશું એટલી ખામી.

પીયુ મુજ વાક્ય આ છેલું, કહું તે ધ્યાનમાં ધરજો,
કલાલણ પેટે કે કાંતો, કસઇને ઘેર અવતરજો.

ભજો જો સુત યોનીમાં તો જઈ પીઠામાં ભટકજો;
વીચરો કદી વૃક્ષ યોનીમાં, તો ઝાંડ મહુડા તણ થાજો.

વળી વધુમાં-ગજબને હાયનાં ગાડાં, તમારા પુન્યમાં આપ્યાં;
દાન બહુ ચાયનાં દઈને, તમારા નામપર સ્થાપ્યાં.

વળી-સીંગારેટોને સર્જીઓથી, તમારી સન્નમ્યો ભરશું;
તમારો સવડ ને સાધન તમે પછવાડે વાપરશું.
સન્નમમાં સીસો ચપણ ને, તમારો છે જીનો જોડો;
તમારે વાટનું બાથું, મુકયો મણ એક રાખોડો.

કશું રહી જાય જો બાકી, તો આવી સ્વપ્નમાં કહેજો;
આ ઘરની હોય ઈચ્છા તો, સુખે સંડાસમાં રહેજો.

તમારી લાશ આ જ્યારે, ચીતા વિશેજ ચરચરશે;
નીકળતાં ગંધ દાડની, બાળનારાઓ કળકળશે.

તમોને બાળવા ડાઘમાં પણ દાડીઆ જોઈએ,
તમો વીણ કુટુંબમાં પ્યારા નથી પીતું બીજું કેઈએ;
અવગચંડાને હુત્યારા અકેલા આપ જન્મ્યાતા,

સોનાના સુર્ય તો આજે ઉગ્યા વહાલા તમે જાનાં.
માગણી એક આ મારી સ્વીકારીને પ્રીતે પળશો.

સાતે ભવ સ્વામીજી મુજને, તમે ફરીવાર નવ મળશો;

તમે તો દાડમાં દુલ્યા મને દુખાવી દુઘામાં.
 ઘરેણું ને વળી ગાંઠાં ગયાં પીઠામાં ને રૂઢામાં.
 તમારા બીલોની ઢીલિ કઢાલો પોકો મુકે છે,
 વળી બહુ હોટલોવાળા ભર્મા લોકોમાં ભુકે છે;
 તમારી બુદ્ધિનાં બણગાં બજારે દોસ્તો કુકે છે,
 વેશ્યાઓ તો વળી ગ્રેજે તમારાં છાજ્યાં લે છે.

અરેરે-સોડા લેમન અને જંજીર તમેને કોણ ત્યાં પાશે,
 આવો વહાલા કહી વેશ્યા વીના ત્યાં કોણ કર સ્હાશે;
 નથી ત્યાં રંડીના માળા ઉચાળા ક્યાં તમે ભરશે,
 દાંડીઆ દોસ્તો વીણ પ્યારા અકેલા શી રીતે ફરશે.

આ-તમારા નામનો ચુડો તમે પછવાડે ફેાડ્યો છે,
 જાવો ચંદ્રો દીવાકર તક હવે સાંખધ છોડ્યો છે;
 સાતે ભવમાંય સ્વામીજી કદી સામાએ નવ મળજે,
 જન્મે જનમની ખાડીમાં કે તખીયત રૂઢાય ત્યાં ટળજે.

અરે-એક દીન કવી રાવે કહ્યું તું તમને કર જોડી,
 તે આજે આગળે આન્યું ચાલ્યા ચોળાવી રાખોડી;
 લેજો સડે સાંભળી શાણા હવે છે ટાર્કમ છેલ્લો આ,
 પછી નહી મુજથી કહેવાયે સગાં સડે એકડાં થાતાં.

હે નાથ-તમારી અકક્કલને સીકલ તણું જગમાં નથી જોડું,
 વધુ કહેતી નથી વહાલા ઘણું માનો કહ્યું થોડું;
 કાળજી તો કુટી ખાળ્યું ચડસ ચાંડુલની ચલમે;
 અધુરું તે થયું પુરું થલ્યા કવી રાવની કલમે,

તમારી શોખીલી સબળ કેવા વીરો તે લઈ જાશે,
હકીકત સર્વ તે હાવે ભાગ બીજામાં વંચાશે.

હે હૈયાના કુટેલા અને દીનમાનના ઉઠેલા નાથ તમે
ખુબીના ખબના જેવું પચીત્ર પુસ્તક વાંચ્યું પણ તેમાંથી
તમોને જરાએ અસર ન થઈ છેવટ દાડમાં ને દાડમાં
કુતરાના મોંતે મુવા અને હાથે કરીને વાગતે ઢાલે નફ
ગયા હજારવાર ધીકકાર છે તમારા જેવા કરમચંડાળને
કે ખુબીના ખબનાનું પુસ્તક વાંચવાથી હજારો વ્યસની-
ઓએ પોતાને પડેલી કુટેવોનો પરીત્યાગ કરી દીધો અને
પોતે સુધરી ગયા તેમ બીજાને પણ સુધાર્યા પરંતુ તમો
તો મહીસાગરના કાળા પથ્થર જેવા હતા તેથી જરાએ
બીજ્યા નહી. તેનું ફળ તમને મળ્યું.

મારા મુરખી ભારથવાસી ભાઈઓ તમો તમારી
નજરે જુવો કે કે મહિડાના જાડે જ્યારે મહિડાં થાય છે.
ત્યારે તે જાડનાં આબુષણ રૂપી તમામ પાંદડાં ખરી જાય છે
અને વૃક્ષ તદ્દન નાશુધજ બની જાય છે. તો પછી તે મહિડાનો
અર્ક પીને નર્ક નીવાસી થનાર તો સપુત્રાં લુગડાં કાઢી
નાંખી નાગો. અને તેમાં શી નવાઈ મળા. લુટવા અને કુટેવ
છુટવા (ખુબીનો ખબનો) મંગાવો.

કેભીક પોચેર ઉર્જે રાવ કવી.

સટોરીઆની સ્ત્રીએ ધાણીની રૂખરૂમાં કુટેલો કોમીક રાજીઓ.

(રાગ તેજ મંદીનો)

છેક તે ઉછાંછળા શું થાવ છે રે. બનો છાકીને છેલ;
સ્વામી થયા તમે સટોરીઆ, બાણું લોગવશે જેલ.
હાથનાં કર્યાં તે હૈયે વાગશે.
કહ્યું માનો ને મારા કથજીરે, નથી સદ્દામાં સાર;
મીલકત વીશે તો પુજો મુકશે વળી ખોશે ઘરને બાર. હાથનાં.
પીઅરથી લાવેલું પાણી ક્યું રે, વળી થયા કરજદાર;
સગાં વહાલાં સવંને શત્રુ કર્યાં, માથે સરકારનો માર. હાથનાં
છુડીયાં ખાવાને નિત્ય બાવછોરે, પડી તમને એ ટેવ;
ઘરની રસોઈઓ ગમતી નથી, ફાકો મમરાને શેવ. હાથનાં.
સવાર થયું કે સ્વામી તમેરે, બાવ હોટલની માંચ,
શીંગલને ડબલ સોહકારતા, તેથી ચડી બેડી બુવો ગાય. હાથનાં.
હાથે પગેથી હુળવી કરીરે, મેટ્ટી ખાધો સઉ માલ;
આગળ ઉપર વીતશે અતી. તમારી ખેંચાશે ખાલ. હાથનાં.
મરજો માખાપો માહરાં રે, કીધું અણુઘણું કામ;
જમાઈ આવો જુગટીઓ ક્યાંથી જલ્યો, પુ કી ખાધું તમામ. હાથનાં.
સ્વામી જેનો થયો સટોરીઓરે, તેની નારીને ત્રાસ;
સંસાર વહેવાર સઘળો તજ, વેકવો પડે વતવાસ. હાથનાં.
રાવ કવીનો રચેલો રાજીઓરે. તમારી રૂખરૂ ગવાય;
આજ પછી જો સદો કરો તો તમને કોલેરો થાય. હાથનાં.

સ્વામીનાથ સાંભળ્યો આ રાણ્યો અને આથી જો મનને
શીખામણ ના લાગી હોય તો “બુખીનો ખજનો ઉઠે ચાલુ
જમાનાનો ચીતાર” એ નામનું પુસ્તક મંગાવો અને તે
વાંચીને કુટેવો છોડી દો. વળી જુવો જરા ગાયન બીજું સાંભળો.

જુગારીને ઝાડુ.

(ગાયન ગજબનું ને રાગ હાય હાયનો.)

અરે ઓ સદ્દાના શોખીન, તમારો કેમ ઉઠ્યો છે દીન,
બન્યા શું જુગારમાં બહુદીન, તમોને વળગ્યો જીવતો જીન.
ગામ ગરાસ ઘરેણું ગાંઠાં, જુમાવશો ઘર બાર,
ઈજ્જત ખોશો અરે ઉલ્લુઓ, સળ દેશે સરકાર,
અકરમી રહેશે પર આધીન; તમારો

સગાં સહોદર અને કુટુંબી દેશે સઉ શીટકાર,
તરણાથી પણ તુચ્છ ગણાશે, નહીં ચાલે વહેવાર,
આળસે મરશે ખાઈ અપ્રીન; તમારો

ભીખ માગતા થાશે બુન્ડો, નહીં રહે રહેવા ઠામ,
દાવાનળ દુખ આવી પડશે, વળી રૂઠશે રામ,
વેચાશે દમડાના દો તીન; તમારો

લોકો સરવે લોકર કહંશે, રાખશે નહીં ઈતમાર,
દાવ કવી કહે ભવીષ્યમાં પણ, પામશે બહુ પેંજાર.
માનો ઓ મુરખ મન મલીન. તમારો

નડીઆદમાં વાળાંદોળે હામતો બંધ કરી એજ પુસ્તક નામે

ખુબીનો ખબનો

ઉર્ફ

ચાલુ જમાનાનો ચીતાર ભાગ—૧

કીમત. કચું પુકું રૂ. ૧૧. ને પાકું રૂ. ૧૧

વાંચો વીધ વીધ જાતનાં પુસ્તક અપરમપાર;

પણુ જોતાં ઝટ રાજ થયો, આ ગમ્મતનો બંડાર,

સદા પરોપકારી અને ગુણગ્રાહી ભારતવાસી સજ્જનો તમોએ ઘણાંએ પુસ્તકો વાંચ્યાં હશે, પરંતુ જ્યાં સુધી આ ખુબીનો ખબનો જોયો નથી ત્યાં સુધી બધું બર્થ જ છે. જેમાં ગદ્ય, પદ્ય, ગજલો, ફકરા, ફેન્સી કવીતાઓ, ટ્રોનીક વાર્તાઓ, કોમીક ક્વાલીયો અને ચાલુ જમાનાનો આખેહુબ ચિતાર વળી દરેક ન્યાતની દેશી વાળી રમુજ શીલમો વીગેરે ગમ્મતનાં ગાડે ગાડાં ઠાલવીને ખબનો ખુબીથી તર કરેલો છે વળી પુસ્તક ખરીદનારનું પવિત્ર નામ ખીજા ભાગમાં આશ્રયદાતા તરીકે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. તો પુસ્તક ખરીદનાર ગ્રહસ્થોએ પોતાનું પુરેપુરું નામ, ઠામ, ગામ વીગેરે ચોક્કસ લખી મોકલવું.

અમારું સરનામું—

કોમીક પોસ્ટ ઉર્ફ એ. પી. રાવ કવી.

નડીઆદવાળા હાલ મુકામ કાલોલ જીલ્લો પંચમહાલ.

ખાસ અગત્યની સુચના.

વાંચશો નહિ તો પસ્તાશો ?

અમારે ત્યાંથી લખવાની પાકી શાહી જેવી કે લાલ લીલી, ઉઠી, કાળી, વાદળી વીગેરે તમામ જાતની મળશે. મોટાં શહેરોમાં મળી શકે છે પણ નાનાં ગામડાંમાં મળી શકતી નથી તેથી અમે આ સુચના છપાવી બહાર પાડી છે નિશાળના મહેતાજીઓને તથા ઓફીસવાળાઓને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે અમારા કાર્યાલયમાં મળતી દરેક જાતની શાહી વાપરી ખાતરી કરો આ શાહી વાપરવા દરેક વિદ્યાર્થી બંધુ લાભ લેશે પુડીકાં સોની કિંમત રૂ. ૨૫ અઠી પોસ્ટેજ માફ પુડી એક કિંમત ફક્ત છપાઈ જવાબ માટે રીપલાઈ કાર્ડ લખવું. જે આનાની ટીકીટ મોકલનારને દરેક જાતનો નમુનો મફત મોકલવા માં આવશે.

મળવાનું ઠેકાણું.

મેનેજર એન. વી. ઠક્કરની કુપની
વારાહી. (નેર્થ ગુજરાત)

મારાં ભારતવાસી દીર્ઘાયુષી ભાઈઓ અને બહેનો
આ અકકલનું પડીકું વાંચીને બનતી મહેનતે કુટેવોનો
પરીત્યાગ કરજો એવી મારી નમ્ર વિનંતી છે. વળી કહે-
વતમાં કહ્યું છે કે પડી ટેવ તે તો ટળે કેમ ટાળી. એટલે
તમોને પડેલી કુટેવ તે તો ભાગ્યેજ છુટશે પરંતુ તમારાં
ઉછરતાં બાળકો તરફ તો પુરતી દેખરેખ રાખજો અને
તેમને તમારા જેવાં આ-બીડીનાં અદૃલ વ્યસની થતાં
અટકાવવાનો પ્રયત્ન કરજો જેથી ભવિષ્યમાં તેઓનું ભલું
થાય એજ અરજ.

(રાવ—કવી)

ગાયન બોધનું.

(રાગ—ભેઈ લેજો જગના બાવા, છે આજકાલ જે રહ્યાવા.)
કાળામાં પણ બહુ કાળુ, એક ચોરી અને છીનાળુ,
વડુ સાહસને સરમાળુ, એક ચોરી અને છીનાળુ.
જુઠ ચોરીને જાર કર્મ જે, ગણ્યું પુણ્ય પાપાળુ,
ધાર કૃત્ય ગોઝારાથી પણ, નીચમાં નીચ નીરાળુ;
દાવાનળ દુખનું જાળુ, એક ચોરી અને છીનાળુ.—કાળામાં,
પાપોમાંય અમાપ પાપ એ, હડહડતુ હત્યાળુ,
અહીનકારી અપલક્ષણુ છે, અન્યકને ઓશીઆળુ;
મહાનષ્ટથી નષ્ટ નીહાળુ, એક ચોરી અને છીનાળુ.—કાળામાં
જાર ચોરી કરનાર જનેલું, મુખે સદા મેશાળુ,
રાવ—કવી કહે એ દુષ્ટોત્ત, હુંડા હાલ હું ભાળુ;
છે નકે નાંખવા વાળુ, એક ચોરી અને છીનાળુ.—કાળામાં
(રાવ—કવી)

વાંચો. વાંચો અને વિચાર કરો.
ખાસ હરસ, મસા તથા આંખના

ડોક્ટર.

હરસ, મસા તથા આંખના દરદીઓને ખુશ ખગર
આપવામાં આવે છે કે ગમે તેટલા વરસના બુના તથા
દુગ્ધતા હરસ મસાને સસ્ત્ર ક્રીયા કર્યા શીવાય માત્ર એકલી
વનસ્પતીની જડોજ ચોપડીને વગર મળિયે ફક્ત એકજ અઠ-
વાડીઆમાં આરામ કરી આપીશું. વળી આંખમાં પડેલા
મોતીઆ કુવ, છારી પડાળ વીગેરે ગરમીના દરદોથી રદ
થયેલી આંખોને સસ્ત્ર ક્રીયાથી અને દવાથી દુક મુદતમાં
દૂરસ્ત કરી આપીશું. વળી કાંઈ ગહુસ્થોને અમારે દવા-
ખાને આવવાની મંજૂર ન હોય તો પત્ર લખી બોલાવાથી
અમે જાતે આવીશું વળી ગુજરાત પંચમહાલ તથા ઉત્તર
મધ્ય હિન્દુસ્તાનના ઘણા ભાગોમાં અનુભવ મેળવીને આવેલા -
ડોક્ટર રતનલાલ ખીહારીલાલ.

૧૦ છીકણીવાળા પડયા મોતીલાલ કૃપ્તાગમના ડહેલામા-મુન્ડાકોર.

જાહેરાત ધરમાદા.

નરમદા પ્રક્રમામાં મળી આવેલી વનસ્પતીની
અમત્કારી દવાઓ—તાડ પત્રીકાના અથમાથી શોધ્યું છે.
સ્ત્રીઓનાં ગમે તેવાં ગુપ્ત દરદા—ગરમી, ચાંદાં,
પ્રવાહી ધાતુ રોગો તેમ પહર, રજવનું અંધ થયેલું, તેમ છોડ
પુરૂષો માટે ધાતુક્ષય, સાકરીઆ વીગેરે ચોવી જાતના પ્રમીયા
તે સીવાય હમ, ખાંસી, તાવ, મરડો, સધરાણી વીગેરે તમામ
દરદા ફક્ત દવાનીજ કીમત લઈ ધર્માદા આપવામાં આવશે.
ને લોભસ્ત્ર કાન્તીસાર તથા સહસ્ત્રકુટ્ટી અગરખ તદન ચોખી
અત્રેથી મળશે બનાવનાર મહાત્મા પ્રજાદરાંમ બ્રહ્મનીસ્ત.
લખો:એ. પી. રાવકવી.મુ.કાલોલ (જિલ્લો પંચમહાલ).

અજળ અને અમતકારીક ઔપધ.

ચેમ્બર્સ ચોનોદીઆ પીલસ.

ગમે તેવી ગરમીથી અગર ખરાબ સંગતથી થયેલા પરમીયાનાં વીકટ દરદો જેવાં કે પેસાળમાં તણખા મારી રસીનું વહેવું તથા પેસાળનું અચકાધને ટીપે ટીપે આવવું વીગેરે દરદોને આ અકસીર દવા માત્ર ચોવીસજ કલાકમાં નાણુદ કરીને આરામ આપે છે. લાંબા વખતથી થયેલા પરમીયાને પણ તુરત મટાડે છે. એકવાર મંગાવી ખાત્રી કરો કીમ્મત વી. પી. સાથે ડબ્બી ૧ નો રૂ. ૧ વર્ગી અમેએ મહાન શ્રમ વેઠી પહાડોમાંથી સોધી કાઢેલી વન-સ્પતીનું એક અજળ મલમ બનાવેલું છે કે માત્ર ત્રણ દીવસજ લગાવાથી ગમે તેવા હરસ મસા સાદા યા દુજતા હોય તેને વગર ઈબ્બયે મુળમાંથી બાળી મુકી નાણુદ કરે છે. આ અમારી ઉપર બતાવેલી બન્ને દવાઓ એ એક મહાત્માની આપેલી દુવાજ છે જેનાથી હબરો દરદીઓને આરામ થયો છે. હરસના મલમની ડબ્બી કી. વી. પી. સાથે રૂ. ૧.

મળવાનું ઠેકાણું.

વૈદ્યરાજ લાલશંકર નાગેશ્વર કારવણુવાળા.

૪૦—લક્ષ્મીજીના ખાંચામાં.

સુ. કાકોર.

આત્મચરિત્ર

અમૃતખિંદુ

અધુર્ણ-ખાદીનો ઔથી સરસ ઉપાય ! ખાંસી, દમ, છાતીના દુઃખાવા ઉપર અઠસીર દવા ! કમર, ખરટો અને સાંધાના દુઃખાવામાં કીંમતી ઔષધ ! સખતમાં સખત માથાના દુખાવામાં જલદુર્ધ પ્રલિજ ! ગ્રાહા, સંઘ્રહણી, કોલેરા, હેડકી વિગેરેમાં ખાત્રીની દવા તરીકે આત્મચરિત્ર અમૃતખિંદુ આજ ઘેર ઘેર વપરાય છે. તમે પણ વાપરો અને સુખચેતનમાં રહો.

કીંમત ૧ સીસીનો રૂ. ૧૧૧. ત્રણ સીસીના રૂ. ૪૧ છ સીસીના રૂ. ૮). ટપાલ અર્થ હુમેજ ભરીશું. દરેક ગામમાં એજંટ જોઈએ છીએ.

“અમૃત ખિંદુ” એપ્રીસ-નહિયાદ.

(સ્ત્રીઓનાં ગુપ્ત દરદોનો કટ્ટો દુરમત)

ખાસ ખાત્રી લાયક

વસુધા પીલ્સ.

ગોળી ઝન ૧ ની કીમ્મત રૂ. ૧૧

આ વસુધા પીલ્સ સ્ત્રીએ છુપી જગોએ પહેરવાથી
લોહી વા તથા પીળું અને સફેદ પાણીનું પડવું તથા
મળ ગુગળુ ધાતુનું જવું વીગેરે છુપી જગોની તમામ
ગરમી એટલે વીસફોટીક, ચાંદી અથવા પેશાબે બળતરા
બળવી તથા કમરનું ફાટવું વીગેરે તમામ દરદોને આ
વસુધા પીલ્સ ટુંક મુદતમાં આરામ કરે છે વળી નરમને
લગ્નડી પડેલી ચામડીને સંકોચીને કડબું અને સુંવાળી
બનાવે છે અને સંસાર સુખ ભોગની પુરી મળ બતાવે છે
આ ગોળી રોગી અને નીરોગી બન્નેના ઉપયોગમાં આવે
છે. વાપરવાની રીતનું હેન્ડબુક દવા સાથે મોકલવામાં
આવશે. માટે એકવાર મંગાવીને ખાત્રી કરો.

લખો.

જનરલ એજન્ટ—રાવ કવીની કુંપની—સુ. કાલોલ.

જલ્દે પંચમહાલ.

કવાલી—

નીરંજન ગ્રામ આત્મપતી, અહમ પ્રમદાસ્મી તત્ત્વમસી
સમયસુધી કર્યો સસાર, અહી ઉદ્ધમ ઉઠાવ્યો ભાર
થતાં ત્રપ્તી તણ વસ્તી:—

અહમ—

ઊઠાવ્યાં વીસ્વ વૈભોગો, પુર્યા પુરુષાર્થના યોગો
સમીતે સર્વની મસ્તી:—

અહમ—

મઝા માણીરહ્યો મધ્યમ, કર્યા બહુ કાર્ય પણ ઉત્તમ
તણ સઉ સ્વાર્થ અર્થ વૃત્તી:—

અહમ—

બહી પરનો નથી પરણ્યો, છતાં જંગલમાં ગમણો
છુપ્યાં તે છેનહી વસ્તી:—

અહમ—

ગયું આગ્યું થયું થાશે, હીસાએ આત્મા કુટાશે
કરો સંધ્યાવન્ત કીસ્તી:—

અહમ—

અમર વૃક્ષો મુળી પત્તાં, ભુમીના મસ્તોનાં ભાધ્યાં—
નથી કવી—રાવને તસ્તી:—

અહમ—

કોમીક—પોયેટ

ઉર્ફ

રાવ—કવી—

